

Euthanasie past niet op de links-rechtsas

Mileen Janssens

Psycholoog-psychotherapeut

In het onderzoek van *De Standaard* naar de ideologie van academici kwam onder meer het thema euthanasie aan bod. Voorstander zijn van euthanasie bij ondraaglijk lijden zou 'links' zijn (*DS 21 september*). Maar waarom is dat zo? Ik ben agnost én tegenstander van ondraaglijk psychisch lijden: als therapeut leg ik me er niet bij neer dat zo'n lijden door wie dan ook moet worden verdragen. Die opstandigheid maakt dat ik bereid ben het diepe lijden van de patiënt langdurig mee te verdragen. Hoewel dat in niets het leed van de patiënt evenaart, hoop ik dat dit een tussenstap kan zijn op weg naar verzachting, en kan leiden tot enige tevredenheid en plezier in het leven.

Wie euthanasie vraagt, heeft vaak een moeilijk parcours doorlopen, zowel in het eigen leven, als in de hulpverlening. Vanuit academische, economische en politieke hoek is er wellicht nooit minder ingezet op langdurige psychotherapie. Maar patiënten met een sterke doodswens kunnen er baat bij hebben dat er langdurig naar hen geluisterd wordt, door therapeuten die misschien wel bang zijn voor de dood, maar niet zo bang dat ze de angsten van de ander niet kunnen aanhoren of niet over de dood kunnen spreken. Je moet geluk hebben met je ouders en (eerste) omgeving, zoals je later 'geluk' moet hebben een therapeut te ontmoeten met wie een band kan groeien. Soms vind je alleen zo'n klik in de voorzieningen die de dood als mogelijkheid aanbieden.

Doodswensen en -angsten krijgen te weinig plaats in onze verhalen en te weinig gehoor in het dagelijkse leven. Ze zouden te veel onze westerse sociale maskerade verstoren. We hebben er geen rituelen (meer) voor en graven onze gehate en geliefde doden of doodverklaarden niet op. We vereffenen onze oude rekeningen niet met hén, maar met hun vertegenwoordigers, of denken aan onszelf. Waarom lieten ze ons in de steek?

Langdurige therapieën, die kunnen helpen om deze levende en dode geesten beter te begraven en minder schadelijk te maken, zijn dus niet langer bon ton. De mensen die naar de dood verlangen, hebben zich vaak niet kunnen binden. Hun verwachting een antwoord te krijgen op hun verlangen naar liefde werd beschaamd of beschadigd.

Als therapeut probeer je verbinding te maken en te hopen dat er alsnog iets van plezier komt in het leven zoals het (maar) is. Een (vrij)plaats te maken om over het ondenkbare te spreken of samen woordeloze vormen te creëren die kunnen troosten. Die plaats moet gevrijwaard en bevochten of opnieuw gebouwd worden. Dát is waar de politieke keuze ligt. Zelfbeschikking is niet 'linkser' dan verbinding.

